

Dobro je, če veste

Od leta 1941 so uvedle oblasti nekaterih ameriških mestih preiskavo z X-zarki za vse prebivalstvo. To je zato, da potomci žarkov doženejo, če imajo v sebi kal jetike. Vsega odkup je bilo v teh treh letih preiskanih že 18.000.000 oseb. Toda do zdaj so bili vsi prebivalci preiskani z X-zarki samo v nekaterih mestih, v Ely, Minnesota, in leta 1830 in Andrew Johnson, ki je bil izvoljen v senat leta 1875.

Od 32 mož, ki so služili kot predsedniki Zed. držav, jih je bilo 21 prej v kongresu, dva sta bila izvoljena v kongres, ko je odslužila v Beli hiši. To sta bila John Quincy Adams, ki je bil izvoljen v poslansko zbornico leta 1830 in Andrew Johnson, ki je bil izvoljen v senat leta 1875.

Francija je edina dežela, kjer se more biti novorojenček registriran pri državi ako mu starši izberejo eno izmed imen, kar so predpisane od vlade.

Zadnjih 1.000 let je pomrlo na svetu več kot 200.000.000 oseb. Več kot polovica od lakote. Več kot polovica jih je umrlo v Indiji. V Indiji imajo dvakrat na leto mogoče deževje, ki je potrebno rastlinam. Ako se prigradi, da ena deževnih dob ne pride, je le-ša razdejana in v deželi je la-

Pri letošnjih jesenskih volih bodo imele nekatere države po štiri glasovnice za razne namene. Država Vermont jih to-čela pa kar sedem. Volivci imajo samo pet minut časa v volivni sobi, v katerem času mora po-klati in zaznamovati svoje kan-

1. julija 1940 je radijska postaja, ki je del ameriške tajne policije, odkrila in zaprla nelegalnih radijskih postaj. Radijska postaja, ki so jo odkrili, je bila v nemškem po-šastvu v Washingtonu, D. C.

Elektrarna, ki so levičarke, so ma-čaj zaposlene kot operatorice telefonskih centralah. Opre-je namreč urejena tako, da more operirati oseba samo z enim roko.

Ameriška inženirska revija, ki izhaja na 100 strah, se tiska tudi v ruščini in je poslana ruskim inženirjem, ne prestopajo informirani o industrijskih razvojih in novi-škini v Zed. državah.

Ameriška armada se dostikrat služuje indijanskih narečij pri-tiljanju tajnih komunikacij. Namreč sovažnik ne more tolmačiti.

Šinko je! Še rojenice so obiskale dru- Mr. in Mrs. Frank Kuhar, 95 Lake Shore Blvd. ter jo arila s krepkim sinčkom pri- jencem. Materino deklško je bilo Elizabeth Seliskar. ti in dete se dobro počutita v nišnici sv. Ane. Klanjamo

Amerikanci so okupirali luko Livorno

Istočasno so pa poljske čete zavzele važno pristanišče Ancono na Jadranskem morju. Ljudstvo je obsipalo ameriške fante s cvetjem, ter jim nudilo vina in sadja.

Rim, 19. jul. — Peta ameriška armada, ki je pod poveljstvom generala Clarka, je danes vdrla v pristanišče Livorno na zapadni italijanski obali. Clark je z glavno kolono prešel mesto in s tem prisilil Nemce, da so se umaknili, ali bi pa bili zajeti v past. Livorno je tretje največje italijansko pristanišče.

Livorno leži samo nekaj milj od Pise, kjer se naslanja desno nemško krilo nove bojne črte preko Italije.

Par ur prej je prišlo pa poročilo, da so poljske čete zasledile važno pristanišče Ancona ob Jadranskem morju. Okupacija tega mesta je za Poljake velika zmaga. Mesto šteje normalno 100.000 duš.

Poljske čete so se že prej proslavile v bojih pri Cassinu kjer so naskočile hrib nad mestom, kjer je stal benediktinski samostan. Poljaki so zasegli v Anconi mnogo orožja in municije ter 2.000 nemških vojakov.

Livorno je najvažnejše pristanišče med Genovo in Neapljem. Tu sem bodo zavezniki dovažali potrebščine za fronto proti severni Italiji.

Italijani so obsipali s cvetjem ameriške tanke, ki so bobneli v Livorno. Utrujenim ameriškim fantom so nudili ljudje vina in sadja. Ena tretjina mesta je skoro popolnoma razdejana, nekaj od zaveznikov, nekaj od Nemcev.

Angleži so se pognali pet milj proti Parizu skozi nemško linijo

Normandija, 19. jul. — Angleški tanki so zabobneli preko ravnine pod mestom Caen ter zmastili prve vrste nemških tankov, ki so hoteli Angleže ustaviti. Angleži so v tej ofenzivi napredovali danes pet milj v smeri proti Parizu.

Feldmaršal Rommel pošilja v boj vse rezerve, da bi zajezil Angleže in boj divja z vso furijo na odprti planjavi pod Caenom. Angleška druga armada ima proti sebi tukaj najmanj 13 nemških divizij.

General Montgomery poroča so Nemci izgubili od 6. junija v Normandiji že 156.000 mož, ubitih, ranjenih in zajetih. "Angleži in Amerikanci ne bodo imeli posebne težave namlatiti Nemce v Franciji," je

Jugoslovanski oficirji v Angori in Lizboni ne priznajo nove jugoslovanske vlade

Angora, Turčija. — Jugoslovanski atašej, podpolkovnik Miloš Banković ter pomožni atašej podpolkovnik Svetislav Vohaska in kapetan Uroš Hajdukovič, so poslali protest kralju Petru v London z ozirom na sporazum med Titom in Šubašičem ter izjavili, da ne priznajo nove jugoslovanske vlade.

Napram turškim časnikašem so izjavili, da se popolnoma strinjajo z izjavo jugoslovanskega vojaškega atašaja, podpolkovnika Kneževića v Washingtonu, ter se stavlja na razpolago Centralnemu narodnemu komiteju, čakajoč nadaljnjih ukazov od generala Mihajloviča.

Lizbona. — Jugoslovanski vojaški atašej za Portugalsko, top-

Naj ga pošljejo nekaj k nam

Iz Ely, Minn. nam poroča Mr. Peshel, da imajo tam močne deževne nalive in da so vse nižave pod vodo. Mnogo krompirjevih nasadov je uničenih v nekaterih okrajih. — (V državi Ohio vam bomo prav hvaležni, če nam odstopite nekaj dežja, ki ga imate vi preveč.)

Demokratski boss iz Ohio umrl v Chicagu

Chicago. — John F. Nolan, star 53 let, ki je bil delegat na demokratski konvenciji, je večeraj zjutraj podlegel poškodbam, ki jih je dobil, ko se je pri kopanju v hotelu oparil z vročo vodo.

Kot pravijo, je hotel natočiti v kopalno banjo mrzle vode, toda je po pomoti odprl vročo. Ko je stopil v banjo, mu je spodrsnilo in padel je v krop.

Nolan je bil odvetnik v Steubenville, Ohio, in načelnik demokratov v Jefferson okraju nad 30 let. S svojo zmožnostjo si je znal priboriti veliko moč in smatrali so ga za enega najvplivnejših demokratov v Ohio.

Njegova nenadna smrt je velik udarec za ohijsko delegacijo, katero je vodil.

BRAZILJANCI SO DOSPILI ZDAJ V ITALIJO

Neapelj. — V to pristanišče je dospela večja skupina brazil-ske pehote. To je prvo vojaštvo iz Južne Amerike, ki se je pridružilo zaveznikom onstran morja.

Ko se je brazilska pehota izkrcavala, je igrala ameriška vojaška godba v pozdrav. Ameriški general Devers je s svojim štabom izrekel Brazilcem dobrodošlico.

Med drugimi stvarmi je razstavljena tudi uniforma maršala Tita in potni list Churchillovega sina, majorja Randolpha. Te stvari so Nemci nagrabili v Titovem glavnem stanu, katerega so nedavno napadli in razbili.

Nedič je poslal še več delavcev v Nemčijo

Washington. — Nacijski časopis Donauzeitung poroča, da je odšla že peta skupina mladih Srbov na delo v Turingijo. Pri odhodu iz Belgrada jih je pozdravil sam propagandni minister Nedičeve kvizlinske vlade.

Naši fantje - vojaki V SLUŽBI ZA SVOBODO IN DOMOVINO

Albert J. Bokar, M. M. 3/C, sin Mrs. Julije Bokar iz 6615 Edna Ave., je prišel po 22 mesecih domov na dopust. Vrnil se bo 23. julija v New York, kam pa od tam, pa ni znano.

Pvt. Raymond F. Kovač, star 20 let, sin Mr. in Mrs. Martin Kovač iz 18621 Shawnee Ave. je bil 12. marca ranjen na Bougainville. Toda piše, da je ozdravel in zopet v aktivni službi. Onstran morja je že od lanskega novembra. Poget njegov bratov službi poleg njega Strica Sama in sicer: Pvt. Anthony in Cpl. Frank sta v Angliji, Petty Officer Karl in Fireman Joseph pri mornarici na Pacifiku in Cpl. Edward v North Carolini.

Iz Anglije se je oglasil Sgt. Rudolph Gorišek, sin Mr. in Mrs. Anton Gorišek iz Green Rd., Warrensville Heights, O. Služi pri zračni trdnjavi kot topničar. V Anglijo je bil po-

Morda bodo vzeli žganje popolnoma iz racioniranja

Columbus, O. — Direktor Don Fisher je večeraj izjavil, da bo država Ohio do septembra vzela žganje popolnoma iz racioniranja, ali pa restrikcije zelo omilila. Na vsak način bo nekaj spremembe, je rekel direktor, ker bo začetkom avgusta več žganja na razpolago, ker ga bodo distilerije več producirale. Vlada je namreč dovolila tekem avgusta delati alkohol za žganje.

Državni tajnik Hull misli, da so Japonci že popolnoma obupani

Washington. — To, da so Japonci odstavili vojnega lorda in inženirja napada na Pearl Harbor, Hideki Tojo, od načelnikstva generalnega štaba znači, da so Japonci že čisto desperatni radi zadnjih velikih izgub na Pacifiku. Tako misli državni tajnik Cordell Hull.

Diplomatski krogi so pa mnenja, da je to prva stopnica, po kateri bo šel Tojo s pozorišča in v pozabljenje. Tojo je zdaj star 60 let in je bil eden glavnih činiteljev vojaške klike, ki je leta 1931 izsilila napad na Mandžurijo.

Vesela vest

Teta štorčlja je vasovala pri družini Mr. in Mrs. Joe Mužič, 505 E. 143. St. in jim pustila za nagrado krepkega sinkota. Mati in dete se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Starejši sinkote družine je pa priden raznašalec Ameriške Domovine. Čestitamo.

Četrta obletnica

V petek ob osmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojne Anton, Frances in Toni Mrvar v spomin 2. obletnice njih smrti.

Naši fantje - vojaki V SLUŽBI ZA SVOBODO IN DOMOVINO

Albert J. Bokar, M. M. 3/C, sin Mrs. Julije Bokar iz 6615 Edna Ave., je prišel po 22 mesecih domov na dopust. Vrnil se bo 23. julija v New York, kam pa od tam, pa ni znano.

Pvt. Raymond F. Kovač, star 20 let, sin Mr. in Mrs. Martin Kovač iz 18621 Shawnee Ave. je bil 12. marca ranjen na Bougainville. Toda piše, da je ozdravel in zopet v aktivni službi. Onstran morja je že od lanskega novembra. Poget njegov bratov službi poleg njega Strica Sama in sicer: Pvt. Anthony in Cpl. Frank sta v Angliji, Petty Officer Karl in Fireman Joseph pri mornarici na Pacifiku in Cpl. Edward v North Carolini.

Iz Anglije se je oglasil Sgt. Rudolph Gorišek, sin Mr. in Mrs. Anton Gorišek iz Green Rd., Warrensville Heights, O. Služi pri zračni trdnjavi kot topničar. V Anglijo je bil po-

Podpredsednik je izbran in boj med demokrati je samo iz navade

Chicago, 19. jul. — Časnikarski poročevalci trdijo, da je demokratski podpredsednik že izbran in da je boj za podpredsedniško mesto samo navaden in po stari navadi demokratov.

Kot stoji stvari zdaj, to se pravi navidezno, je boj za podpredsedniško mesto med sedanjim podpredsednikom Wallacejem, senatorjem Harry Trumanom in članom najvišjega sodišča, Williamom O. Douglasom. Direktor za mobilizacijo, ki ga imenujejo "predsednik št. 2," James F. Byrnes, se je umaknil iz dirke, na željo predsednika Roosevelta, kot pravijo.

Danes popoldne ob 12:05 je bila konvencija uradno otvorjena. Nastopili so razni govorniki, katerih vsak je pel slavo našemu "pogumnemu in odličnemu voditelju, Franklin D. Rooseveltu."

Jutri, v četrtek, bo na dnevnem redu nominacija za pred-

Kratke vojne in druge vesti

WASHINGTON — Mornariški urad naznanja, da primanjkuje v ladjedelnih najmanj 30.000 delavcev in to zlasti na pacifičnem obrežju.

NEW YORK — Urad za kontrolo cen ne vidi, da bi prišli čevlji letos iz racioniranja, je izjavil pomožni administrator OPA, Charles Phillips.

SAN FRANCISCO — Mornariško poveljstvo naznanja, da znaša število ubitega ali pogrešanega mornariškega osebja pri razstrelbi v pondeljek večer 319. Razstrelba se je pripetila pri nalaganja municije v Port Chicago, 35 milj od tukaj.

CHICAGO — Danes popoldne bo demokratska konvencija nominirala predsednika Roosevelta za četrti termin. Mr. Roosevelt bo najbrže nocoj po radiu govoril konvencijo ter nominacijo sprejel.

NEW YORK — Japonskemu časopisu je bilo javljeno, naj bo pripravljeno na važne novice danes, v sredo zjutraj. In res je prišla važna novica, ki je presenetila ves svet, da se je namreč premier Hideki Tojo z vsem svojim kabinetom odpovedal. Kdo bo sestavil noyo vlado, še ni znano.

NEW YORK — Angleški radio poroča vesti iz Stockholma, da so hoteli Nemci dobiti stik z rusko vlado za sklenitev separatnega miru. Poročilo pa zatrjuje, da se je Nemcem poskus popolnoma izjalovil.

LONDON — Zunanji minister Anthony Eden je izjavil v parlamentu, da zavezniki ne bodo vnaprej povedali Nemcem mirovnih pogojev, niti ne bo tega zvedel parlament. Mirovni pogoji so zadeva samo vlade, je rekel Eden.

VATIKAN — Vatikansko časopisje trdi, da bo dospel v Rim še pred koncem tedna newyorški nadškof Francis J. Spellman.

MT. VERNON, O. — William Cornelius in Carl Castor sta ušla iz poboljševalnice v Mansfield, O. Ukradla sta nek avto, ki se jima je pa pokvaril. Ustavila sta prvi avto, ki je pripeljal po cesti. Prepozno sta spoznala, da je bil to policijski avto. Sta že zopet na varnem.

Vrtove in trato smemo zopet nekoliko namakati

župan Lausche je določil, da se sme rabiati nekoliko več vode pri namakanju vrtov in trat. Do nadaljnjega se je treba ravnati po sledečem redu:

Industrijske, javne, dobrodelne in verske lastnine se sme škrofiti od 9 do 11 zjutraj ob pondeljkih, sredah in petkih. Vrtove se sme zdaj poljubno namakati, dasi naj se pri tem ne trati vode po nepotrebnem. Tra-te se pa lahko namaka od 8 do 10 zvečer in to samo v nedeljo, v torek in četrtek.

Jutri po nagrade!

Jutri večer ob 8:45 bodo dajali v dvorani pod cerkvijo sv. Vida lepe nagrade in sicer kar 25. Posebne nagrade bodo pa še pri vratih. Farani in drugi ste prijazno vabljeni, da pridete po te nagrade in na prijetno zabavo. Prijetno in koristno, to je geslo skupnih društev fare sv. Vida.

Poškodba pri delu

V nedeljo se je pobil pri delu v NYC železnici rojak Martin Pernush iz 713 E. 155. St. Zdravje se v Glenville bolnišnici, kjer ga prijatelji lahko obiščejo. Želimu mu, da bi se kmalu zdravil in vrnil domov.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

E. Henderson 9628

Cleveland 3, Ohio.

6117 St. Clair Ave.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$8.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$4.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisalnih: Celoletno \$6.50, pol leta \$3.50.
četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83

No. 168 Thur., July 20, 1944

Pozabljeni hišni posestniki

V tem vojnem času je menda ni stvari, ki bi se ne bila podražila, ta več, druga manj, razen — stanovanjska najemnina. V stavbenem materialu in raznih potrebščinah, ki se jih potrebuje pri popravilu hiš, se je vse podražilo. V prejšnjih časih, ste, na primer, sobo lahko papirali za okroglo \$5.00, danes vas stane trikrat in štirikrat toliko delavec in material. Enako so se podražile tudi življenjske potrebščine, plače in mezde. Pa kaj bi govorili, podražilo se je vse na vsej liniji, samo hišni gospodar ne sme računati niti centa več za najemnino, pa vendar mora plačati vse, kar potrebuje pri popravilu hiš, po sedanjih vojnih cenah. On ne sme računati za najemnino niti centa več, kot je dobival v časih, ko so bile potrebščine primernoma še nizko.

Mnogo hišnih posestnikov poznamo, ki so v času depresije dobivali malo za najemnino. Mnogo jih poznamo, ki niso dobivali nič, upajoč, da bodo z boljšimi časi tistih par centov polovili. Mnogi so imeli v rentu družine ali osebe, ki so bile na relifu. Od mesta ali od religijnih agencij so dobivali nakaznico, da imajo toliko in toliko dobiti povrnjenega za najemnino. Potem so pa hodili s temi nakaznicami od Poncija do Pilata in skušali tiste nakaznice vnovčiti. Navadno so dobili odgovor: nimamo denarja. In gospodar, ki je moral kljub temu imeti stanovanje v dobrem stanu in izdajati denar za popravila, papiranje in barvanje, pa še vse drugo, kar je potrebno pri hiši, je bil še ob tistih par dolarjev najemnina.

Potem pa, ko so prišli boljši časi v deželo, ko so začeli najemniki delati in bili v stanu plačati nekaj več za stanovanje, je pa prišla vlada in določila, da se najemnina "zamerzne" in nihče ni smel računati več. Pa ko bi bila vlada tako pravična in bi bila rekla: od danes naprej ne sme noben gospodar računati več za najemnino. Ne, ukazala je višino najemnine po tisti vsoti, kot je bila pred enim letom. Kdor je med tistimi časom zvišal najemnino, je moral povrniti razliko najemnikom nazaj.

Vlada je rekla, da je ta odredba in veljavi, da prepreči inflacijo. Nam to ne gre v glavo, ker kaj pa je razlike, če ima denar v žepu najemnik ali pa hišni gospodar? Medtem, ko je najemnik dobro služil in v veliki večini je bil vsak pravičnjak nekaj več plačati za najemnino, pa ni smel gospodar računati nič več, čeprav mu vlada ni rekla, da tudi za papiranje, za barvanje, za razno opremo v kuhinji, v kopalnici, za vodne cevi in drugo, ne bo plačal nič več, kot je plačal poprej. Dočim je vlada pobirala od najemnikov, ki so delali, večji dohodninski davek, pa ni pustila, da bi dali par dolarjev več na mesec za najemnino.

Morda bi bila ta odredba na mestu v krajih, kjer so bile tudi v časih krize visoke najemnine, ker so stanovali tam ljudje, ki so imeli stalne službe. Toda krivična pa je bila ta odredba v krajih, kjer je bila najemnina v časih krize popolnoma pri tleh. Ako je vlada dovolila zvišanje skoro vsaki stvari, bi bila morala dovoliti nekaj zvišanja tudi za najemnino. Saj bi bil vsak najemnik priznal, da je to pravično. Saj ne rečemo, da bi morala poskočiti najemnina, na primer od \$15 na mesec na \$30. Ampak od \$15 bi pa že smela poskočiti na \$17. Pa niti to ni bilo dovoljeno. Vsak najemnik bi rad povisek plačal in rekel, da je to pošteno in ne oduševsko.

Najemnik, ki v enem dnevu zasluži toliko, kolikor znaša najemnina za ves mesec, bi lahko plačal par dolarjev več najemnina, ali ne? Torej on sme imeti v žepu tisti denar, gospodar ga pa ne sme dobiti, da se ne bi razpasla inflacija, kot trdi vlada. Še enkrat trdimo: kar se tiče inflacije je vseeno, če ima denar v žepu najemnik, ali pa gospodar. Poleg tega je pa še bolj gotovo, da bi tisti denar gospodar vtaknil v hišo, dočim ga najemnik spravi. Torej je v tem slučaju več denarja med ljudmi in večja je nevarnost za inflacijo.

Mi bi bili absolutno proti temu, da bi se najemnike odražalo, toda pošteno pa tudi ni, če se gospodarjem ne dovoli niti poštenega zvišanja najemnina v časih, ko se je podražila vsaka reč. Prav bi bilo, da bi vlada kontrolirala najemnino, toda najprej bi morala dovoliti pošten povisek iste.

Posledica te krivične odredbe je bila, da je mnogo gospodarjev, ki sploh ne marajo dati sob ali hiš v najem. Saj se jim to absolutno ne izplača. Najemnik bo zahteval novo papiranje sob, novo barvanje, novo to, novo drugo, kar vse mora gospodar plačati po sedanjih vojnih cenah. Kaj pa potem gospodarju ostane, ko mora potem plačati več za vodo, več za material, več lastninskega in več dohodninskega davka?

Čas bi že bil, da bi vlada nekaj storila tudi za hišne posestnike, ki oddajajo stanovanja. Kot rečeno, saj ni treba dovoliti oduševsko vsiokih najemnin, ampak en pošten odstotek za višjo najemnino bi bil pa gotovo na mestu. Saj od tega gospodar ne bo zabogatel, ampak mu bo vsaj nekoliko pomagano pri tej draginji, kar ga stane več popraviljanje hiše. Ako danes vsaka investicija nosi dobre dividende, zakaj bi pa hišni posestnik ne bil opravičen do nekaj za denar, ki ga je vložil v hišo? Tako mora pa v slabih časih dajati stanovanje v najem po skrajno nizki ceni, v dobrih pa tudi. Toda kadar se zahteva od njega davke, se pa nič ne vraša, ali so dobri ali slabi časi.

Bodočnost Južnih Slovanov

Pod gornjim naslovom je priobčil glavni urednik lista "La Bourse Egyptienne," g. Jean Lugol, uvodnik na dan Zedinjenja 1. decembra (jugoslovanski narodni praznik). Zanimivo je, kako tuji, ki so ob enem naši prijatelji, ocenjujejo naše probleme, zato članek v prevodu prinašamo tudi našim čitateljem.

Zgodovine sodobne Evrope je mogoče izoblikovati v enem samem stavku: junaška in neprestana borba malih narodov, ki so končno zmagali nad imperalizmom nekaterih velikih držav. Posebno Slovani, naj bodo to Severni: Poljaki, Čehoslovaki, ali pa Južni: Srbi, Hrvatje, Slovenci, Bolgari, so bili deležni mučeniške in celo tragične usode. Prvi, ki so živeli pod ogromno težo nemškega in avstrijskega cesarstva, drugi, ki so bili pod železnim varštvom carigradskih sultanov, so dosegli popolno osvoboditev in narodno edinstvo šele s zavezniško zmago leta 1918.

To tudi pojasnjuje zakaj so ti slovanski narodi ohranili revolucionarni in borbeni duh, katerega nista mogla zlomiti niti nemška vojska niti Gestapo. Vzgojeni in rastoči v kulturi slavni junakov za narodno osvoboditev, se Poljaki, Čehi, Slovaki, Srbi, Slovenci in Hrvatje — vstevši bolgarske protifašiste — borijo z divjo odločnostjo proti okupatorju. V Jugoslaviji so gerilci dokazali, da mladega in junaškega naroda ni mogoče obvladati. Srbi so se borili štiri stoletja, da so iztrgali turškemu carstvu svojo svobodo in ded kralja Petra II. je padel, ker je poskušal osvoboditi svojo deželo v začetku prejšnjega stoletja. Kadar ima narod 500 let revolucionarne borbe za seboj, ne more popustiti niti Hitlerju! Ta je to poskusil na svoji lastni koži.

Sedaj, ko se evropska vojna bliža koncu in ko Južni Slovani s polno pravico upajo na bližajočo se osvoboditev, se postavljajo med njimi vprašanja povojnih problemov, ki so ravno tako težka, kakor vprašanja vojne same. Notranji položaj, ki ga je že pred časom predočil general Wilson v svojem proglaševanju k odporu proti skupnemu sovražniku, je znan.

Slovanski narodi so vedno trpeti zaradi nesloge, nesreče so jih pogosto zadevale zaradi tega, ker se niso znali trdno povezati proti zunanjim sovražnikom. Tako bodo jutri, kakor je to bilo včeraj, med Srbi, Hrvatji težave za sporazum tudi še strašni spomini na nemško zasedbo, vmes pa se bodo vrtvale še ideološke borbe.

Kljub temu imajo Južni Slovani pred seboj edino svetlo pot, ki jo je začrtal kralj Aleksander pred 25 leti, t. j. domoljubna združitev vseh okrog prestola Karadjordjevičev. Če bo kralj Peter II., ki je prevzel nase težke odgovornosti, sledil zgledu svojega zvišenega očeta in upošteval demokratična načela svojega časa, potem ni nobenega razloga, da ne bi kraljevina Jugoslavija, ki je zrastle in dozorevala v težkih preizkušnjah, zavzela prvega mesta, ki ji pripada v pomirjeni Evropi. Če bo osrednja avtoriteta kraljevske hiše vzporedno korakala s pametno upravno decentralizacijo, če bodo vse stranke zastopane pri vladanju in če jih bo ta poslušal; če bodo konzervativci, liberalci,

MOSKI!
Vaše delo zdaj in po vojni že pri
LEMPCO PRODUCTS
Maple Heights

socialisti in komunisti uživali enake politične svobodščine, bo ustavno in parlamentarno življenje zavzelo normalni tek za blagor skupnosti. Samo na tak način si bo država prihranila nove notranje borbe.

Ko bodo Južni Slovani osvobodeni, nasičeni in ozdravljeni od težkih preizkušenj vojne; ko bo Bolgarija, ki bo potisnjena v svoje legitimne meje, prevzela dolžnosti balkanske vzajemnosti, se bo gotovo izoblikovala neka vrsta Balkanske federacije, v kateri se bodo Slovani, Grki, Turki in Albanci trudili, da si med seboj zajamčijo varnost in napredek. Ta federacija, kot del velike svetovne federacije miroljubnih narodov bo vsekakor igrala odločilno vlogo. Jugoslavija bo imela v njej pretežni vpliv, če bo znala, združena in močna na znotraj, biti vzgled konstruktivnega domoljubja.

Kar se nas tiče, smo prepričani, da se bo to tudi zgodilo.

Jean Lugol

Problem primorskih Slovencev

IZJAVA JUGOSLOVANSKEGA ODBORA IZ ITALIJE

Pred nekaj dnevi je časopisje objavilo vest, da je g. dr. Smodlaka, minister zunanjih zadev AVNOJ-a sklenil sporazum z vlado maršala Badoghia, po katerem se Italija strinja, da Jugoslaviji odstopi Dalmacijo in Reko, med tem ko bi se v ostalih naših krajih imelo izvršiti po vojni ljudsko glasovanje.

Ako je ta vest resnična, potem "Jugoslovanski odbor iz Italije," z vsem poudarkom že sedaj izjavlja, da ne more biti nobenega vprašanja o tem, da se v naših krajih, kjerkoli že, po vojni izvrši kakršno koli glasovanje o pripadnosti, ker ti kraji, ki si jih je Italija po prejšnji svetovni vojni s silo in golufijo prilastila, pripadajo po vsej človeški in božji pravici Jugoslaviji, in ker naš narod ne bo dovolil, da po tej vojni v naših krajih tudi en sam Italijan sodočuje o njegovi usodi. Naš narod je v krvavih borbah proti Italijanom s svojo krvjo in uradnim sklepom AVNOJ-a z dne 30. novembra 1943 že zapisal svoje neomajeno odločitev o priključitvi k Jugoslaviji vseh naših krajev z Gorico, Trsto, Reko, Puljem in Zadrom.

Srednji vzhod 30. aprila 1944.

Jugoslovanski odbor iz Italije

Problem primorskih Slovencev — če izvzamemo tu oni del Slovencev, ki so že v prejšnjem stoletju pripadali drugi državi — nastal po sklenitvi versajskega miru. Dasi so takrat politiki proglasili samoodločbo narodov kot osnovno misel, za katero uresničitev se je štiri leta prelivala kri, so bili vendarle kraji, popolnoma slovanski in popolnoma hrvaški, prisojeni drugi državi. Misel, v katero se verjeli vsi narodi, se je morala umakniti političnemu računu. Z našo krvjo in našo zemljo je bila nekemu poplačana politična in vojaška pomoč v vojni. Pravičnost se je obrnila v stran in zatisnila oči, naše ljudstvo pa je žaljelo spoznalo, da so bile lepe besede o lepih idejah kakor mehurčki, s katerimi se igrajo otroci. Ob prvi sapi se razpršijo in za njimi ostane ničesar, razen nekaj mokrote — solza za izgubljenim snom.

S tem dnem se je rodil za Jugoslovane problem Dalmacije in Istre, problem slovenskega Primorja.

Ko je zavladala v liktorsko butaro zasajena sekira, ko so se po tovarnah z znanim civilizatorskim navdušenjem zavrteli stroji, da stkejo čim več

črnih srajc, je postal problem primorskih Slovencev za vse nas skeleča rana, ki je ni bilo mogoče pozabiti v vsakdanjem trušcu domačih zadev. V sleherni naše srce so žgali plamen, ki so vpepelili "Balkan," v sleherni naši duši so odjeknili bazoviški strelci, ki so pobili mlada slovenska življenja. So le so se zapre, društva so bila razpuščena, vasi so gorele in v lepih kraških nočeh, ko vsepod diši po brinju, so odmevali kriki mučenih in pretepanih. Slovenska Primorska je onemela kakor kraška skala.

Na videz mogočna zgradba fašizma se je sesedla. Primorci so sami posegli v boj za svobodo. S tem so povedali več kot pa vsi plebisciti, kakor vse izjave, kakor vsa zavita pisarnja učenjakov in pisarnjev.

Domača fronta

HIBBING, MINN.

To je glavno mesto železne rude sveta. Je ljudska toplotnica, kakor tudi kovinska. To je kraj, kjer so se srečali ljudje z vsega sveta in postali Amerikanci.

Tu so visoki, plavi možje in žene s Skandinavije. Njihovi sosede so črnolasi možje in žene iz Italije, Jugoslavije, Grčije in drugih dežel. Možeje in žene 44 dežel žive v popolni harmoniji.

Njihovi mladeniči in mladenke so v vojni službi. Skoro ne obstoja družina, ki ne bi imela dva do osem otrok v vojni. Doma delajo ljudje trše, kot kdaj poprej, kopljejo rudo za orožje in kupujejo bonde, da bo orožje plačano. Vsi so bili vneti za peto vojno posojilo.

Nekateri poznajo vojno tragedijo. Marsikatera zastava v oknih ima zlati zvezdo. A to samo vzpodbuja ljudi k večjim naporom za prelom osišča.

Vzemite za primer družino Mr. in Mrs. Giuseppe Rosati,

25 NAGRAD

se odda vsak pelek večer pri fari sv. Vida pod cerkvijo ob 8:45
Ravno tako vsak petek različne nagrade pri vratih

Sorodniki lahko preskrbe vojakov glasovnico

Vsak krvni sorodnik lahko preskrbi glasovnico vojakov, mornarju ali ženskem spolu, ki služi pri ameriški vojni sili, ako izpolni tozadevno karto. Te karte imamo v našem uradu. Pridite ter prinesite s seboj natančen vojakov ali onega naslov, za katerega hočete preskrbeti glasovnico. Karto podpisete vi. Volivni odbor bo potem vojaku poslal glasovnico z značno pošto ob pravem času, da bo lahko volil za vse kandidate, ki bodo na glasovnici v novembru, torej za Franka Lauscheta za guvernerja, dalje za predsednika, za okrajne uradnike itd.

Toda te karte morajo biti izročene v volivnem odboru najkasneje do zadnjega julija. Glasovnico se lahko dobi za vsakega, ki bo ob času volitev v novembru star 21 let, tudi če ni še registriran.

Pomnite pa, da velja gornje samo za okraj Cuyahoga. Državlani v drugih okrajih po državi, naj se pa obrnejo na svoje volivne odbore za pojasnila.

Kdor pa ne more priti sam v naš urad, naj nas pokliče in mu bomo poslali karto, katero naj izpolni in nam odpošlje. Kdor bi pa hotel več takih kart zase in za svoje sosede, jih tudi lahko dobi. Za vsakega vojaka mora biti izpolnjena posebna karta. Torej če imate pet sinov pri vojakih in bi za vsakega radi preskrbeli glasovnico, morate podpisati pet kart.

Važno! Glasovnice bodo dobili vsi vojaki, katerim boste s tako karto isto preskrbeli, pa naj bodo že na Novi Gvineji, v Indiji, Avstraliji, v Afriki, Italiji, v Angliji, ali pa naj so še v Ameriki.

S tem boste pripravili sitnosti vojakom, da jim ne bo treba pisariti po glasovnico, obenem jim boste pa omogočili, da bodo lahko storili svojo državljansko dolžnost.

Torej ne glede na to, če je registriran ali ne, samo da bo star ob času volitev 21 let, lahko voli letos, ako mu boste preskrbeli glasovnico. Stopite v naš urad, izpolnite karto, drugo bomo preskrbeli mi.

Če verjamete al' pa ne

Kar predstavlja se, kako nam je bilo clevelandskim poletnikom pri srcu, ki smo prišli

katerih predniki so živeli v Italiji. Pred vojno so imeli tri sijajne mladence. Vsi so šli v vojno. Oliver je zgubil življenje v Severni Afriki, ko je pomagal pri osvoboditvi dežele svojih prednikov, njegova dva brata nadaljujeta svojo borbo.

Mr. Rosati je bil rudar pri Oliver Iron Mining Co. Sedaj leži, a misel na dečke ga vzpodbuja pri kupovanju bondev.

In Mr. in Mrs. Alphonso Valentini v Chisholm, iz bližnjega središča, pa Mr. in Mrs. Anthony Bonelli, katerih družini sta poslali po osem sinov vsaka v borbo. Ti starši redno kupujejo bonde.

Mrs. Frances Zbatnik je Hrvatica. Ona ima štiri sinove v vojni in z denarjem, ki ji ga pošiljajo, kupuje bonde. Berličevi imajo štiri sinove v vojski medtem, ko mati, oče in sinovi kupujejo še bonde redno. Isto velja tudi za dom Johna Simonicha, ki ima štiri sinove in hčerko v vojski.

Za družino Charlesa Jelicoera, katerega sinovi — pet — so v vojski, so plačilni dnevi, dnevi kupovanja vojnih bondev, posebno med petim vojnim posojilom. Sedaj sta oba starša srečna, ko so Amerikanci začeli z osvoboditvijo dežele svojih prednikov, Francije.

Srbija je bila domovina Mr. in Mrs. Louis Smilanicha. S tremi sinovi v vojski, oni napravijo vse, kar morejo za novo domovino. Kamorkoli greste na dom: Ignatza Tomicha, Petra Senicha ali Jacka Belicha, srečate ponos na mladino, ki služi v vojski in pa na kupovanje bondev.

Mrs. Mary Puhek je Slovenka. Pet njenih sinov je šlo v vojsko. Z denarjem, ki ji ga pošiljajo domov, kupuje ona bonde. To delata tudi Mr. in Mrs. Peter Majerle za svoje tri sinove v vojski.

Te povesti bi lahko naprej in naprej ponavljali. Dežela, ki so jo ti ljudje zapustili, jim je še pri srcu. Še imajo bližnje in dalje sorodnike tam. A dejstvo, da se Amerika bori, je zadostno, da jih vzpodbuja h kupovanju bondev, ker vedo, kako je to važno.

tako daleč na večerjo, pa tik pred zasedanjem jed mize molijo pod nos tako solato, pa tako pokrotovič Pomislite — solata pa z zabeljena, Brrr...

To se pravi, da ima človek smolo, kakor se obrne. G. Kushlan skuha fino rižoto, dene vanjo mesto soli sladkor, to ni še taka reč. Če sem tani oni dan napravil narobe in v ovladalo solato, tudi ni taka reč. Ampak če se solato oksida z visko, to je pa že pr kot smola, ne sicer za kup, ampak za tiste, ki jim se namenjena v prežvekanje.

To je prav taka smola, ki jo je imel nek mešan, ki je ga žalostna usoda mi je pravkar na misel in je modro lje, da jo tako pripravi predno jo denem na polico pozabljeno šaro.

V nekem mestecu je mešan, ki je bil v neprijetni smoli. To se pravi, da ni mogel ganiti, da ni bilo narobe. Končno je prišel njim že tako daleč, da je načrte vnaprej, kako bi ali nesrečno preprečil, pa ga potiplje.

Nekega vročega popriče njegova žena donštacune, kamor je šla po njih "opravkih," kot nam dno dovedujejo naše ki so srečne, samo da štacuno. Se reče, saj se ko hudo, če gredo samo cerijo ali mesnico, amp dar jo udarijo v gvanitv in klubučarne in obuvali krat pa možičkov močevili kot pujssek, kadar čejo za zadnjo nogo v

Torej ženica pride pa bi bila skoro omedeljena zagleda svojega zveste kongskega moža visoko v viš, lestvo pa prisljenko, da si žena toliko ope, da je lahko migala z zdrvi proti hiši in že vpije na svojo zakonsko eo:

"Kaj pa, za božjo voljo maš gori na lojtri? Kone spet narobe?"

On se počasi obrne in doli v ženo: "Kaj si kaj? Kaj ne vidiš, da zimska okna na hišo?"

"Zimska okna? O, ti most ti! Zimska okna dev, zdaj, sredi meseca julija pet ran božjih, kaj si padel, ali kali?" vpije ženica na moža, ki zvesti ša ploho, ki se je vsu od spodaj navzgor.

"Saj to je pa tisto," ra mož nazaj. "To je tisto, da sem se spravil vročem mesecu juliju ska okna! Če bi namred vo padel, kar je pri mo danji smoli nekaj popo malnega. Kaj ne veš, drugi mesec naš edini, nik, ki ga še imamo, kom? Orajt, pa naj bi čakal do novembra ali bra in takrat deval ziga na na hišo, pa naj se primeri, kar vem da, kdo me bo pa zdravi! di, devljem zimska okna. Vs je doktor še doma in kaj primeri na tej loka bo vsaj imel kdo prijega in mi ravintati zlomljeni noge. Kar pusti me, kaj delam."

Vidite, ta človek je to brisane glave in je željno dno naproti. Mi pa, ki pov hiteli s tako uporniške Debevečvo farmo v stovi, smo znali nesreče odvijati, naj napravimo zdaj: krov, bi solato odedili in Farilo posebej, solato pa jeli po bej, ali naj bi jo res sev kokošim za večerjo, je m je zagrozila Debevečvo farmo, da jo bo.

Well, skrajni čas je nekaj odločimo, ker nja je že stopila v praga in je že začel putke, skup: put, put, svo

Žrtev spovedne molčečnosti

Josip Spilman S. J.

Gospod LeNoir še ni bil prenič čul o aretiranju obeh...
 ...in si je seveda dal stvar tanko povedati. Majal je z...
 ...in skoraj se mu je zdelo, da je nedolžnost duhovnikova...
 ...sumu; kajti tudi Karol mu...
 ...pravil, o "veliki svoti" denar...
 ...ki ga je stara mama prine...
 ...seboj. Gospod LeNoir pa se...
 ...vedna ni naravnost izrazil, da...
 ...o župnikovi nedolžnosti, da...
 ...se je bila vendar njegova...
 ...pa vsa raztogotila preje, ko...
 ...odvedli obe ženski in bi tu...
 ...pekuje sedaj ne prizanesla...
 ...ko mu pove Karol, da se...
 ...si sirotišnice, pekova žena ta...
 ...vzklikne: "To pa že ne!...
 ...bi vaju tam brezverski rav...
 ...elj spridil in vaju oropal...
 ...? To pa že ne! Mož, otro...
 ...vzameva midva v hišo, jaz...
 ...bom mati, dokler obeh že...
 ...ne spusti ta ničvredna poli...
 ...ki pusti lopovom svobo...
 ...in zapira poštene ljudi. Pre...
 ...se oblecil in pojdi k župa...
 ...ter mu naznani, da boveda...
 ...va vzela oba otroka. Ljubi...
 ...nana ni dal otrok in nana...
 ...se obdaril s premoženjem;...
 ...boveda vsaj prepričala...
 ...de dobra otroka ne pogubita...
 ...rotišnici. Ali to ni tudi tvo...
 ...mnenje, Andrej?"
 ...obrosčnemu možu je pri...
 ...tudi ista misel v glavo, vsaj...
 ...se tiče malega njegovoga...
 ...atelja Karola in ker mu je...
 ...nska polovica storila tudi...
 ...kast, da ga je povprašala ce...
 ...da njegovo mnenje, je rekel...
 ...jeni krščanski predlog Da...
 ...men, "to se pravi," pripom...
 ...ko ne zraven, "če sta otroka pri...
 ...eno!"
 ...o, Karol je bil pameten do...
 ...mesto zbežati tja v en...
 ...rajsi sprejeti ponudbo g...
 ...oir-ja in njegove soproge...
 ...zauzije se ponudeno kavo...
 ...grigrizne ukusno zemljo ter...
 ...Kane seboj še eno za Julijo...
 ...le po sestrico. Tudi g. Le...
 ...na zadnje vstane iz naslo...
 ...ter gre k županu v fraku...
 ...da Lindru. Zupanu je bilo se...
 ...všeč, da je občina rešena...
 ...nena. Vendar smatra za...
 ...nost povedati peku, da le...
 ...osebno obteževalen sum ne...
 ...župnika, ki je skoraj že...
 ...ra obsojen, ampak tudi na...
 ...er in sestro, ker skrivati...
 ...ej moramo vam prepusti...
 ...se hočete ukvarjati s ta...
 ...ljudmi," sklepa župan...
 ...koraj da bi bil pek že omah...
 ...je misel na nedolžnost ot...
 ...ga se vzdrži pri sklepu saj...
 ...endar ne mogli ljudje naj...
 ...to tolmačiti dela, usmilje...
 ...Zato je županu naznanil...
 ...sklep in zvečer sta bila že...
 ...otroka pod njegovo gosto...
 ...streho.

boljše postregel.
 Preiskovalni sodnik je bil prepričan, da je župnik kriv, in sicer od časa prvega zaslišanja v Ste Victoire; trdovratno se je držal tudi svoje tedanje razlage, kako da je bil župnik izvršil zločin. Zato je imel tudi vso to zgodbo o teh petsto dolarjih za izmišljeno in svoto samo za del one svote, za katero je bila umorjena ženska opana. Toda kam pa je izginil ostali del plena? Najbolj natančna preiskava v samostanu o tem ni prinesla nič na dan. Zato je sodnik sedaj sklepal, da je župnikova mati prinesla ostalo svoto seboj v Aix. Toda tudi v Rue de la Colombe ni sam sodnik po opefovani natančni hišni preiskavi mogel nič dognati, prav nič sumljivega. V mali, skrbno vodeni, gospodarski knjižici, sicer še ni stalo nič o sprejemu 500 frankov; toda gospa Jardinier je to razložila stem, da to ni njena stvar, ker je bila svota lastnina njene matere, katera torej bi morala imeti tudi še ostalo svoto. In res našli so v neki mali omari ravno toliko, kolikor je bil stari materi vrnil žid Levi po zmenjanih petsto frankih. Žid, ki so ga sprva imeli za morebiti skrivnega, je s pričami potrdil, da je gospa Mountmolin samo poravnala zaostali dolg in sicer s petstotnikom, na kar ji je ostanek vrnil v srebru in zlatu. Večkrat so zaslišali tudi malega Karola in sestro njegovo Julijo, zaradi "velike svote denarja," pa brez uspeha. Julija je videla petstotnik v rokah stare matere in Karol nič drugega kakor nekaj zlata. Toda ker je deček neomahljivo trdil, da je bilo to zvečer, tedaj je bil ta denar tudi prav lahko tisti, kar ga je bil zmenjal žid Levi. Sodnik je moral torej v ti stvari končati akte, ne da bi mogel razjasniti, kam da je prišel ostali del ropa.
 Večjo srečo je imel sodnik v neki drugi stvari. Saj je bila vendar lahka misel, da se je na vse zadnje Loser le mogel skrivoma vrniti in izvršiti zločin. Če bi zagovornik mogel dokazati, da je Loser mogel to storiti, tedaj bi bil župnik tem bolj gotovo oproščen, ker je bil Loser od tistega časa zginil brez sledu, kar je navidezno že samo kazalo na njegovo krivdo. Državni pravdnik bi torej najprej moral dokazati, da je bil tedaj Loser drugje. In v ti važni točki je navidezno preiskovalni sodnik našel posebno zanesljivo dokaze. Zaključil je torej preiskovanje in je izročil akte državnemu pravniku na cvetni petek.
 Državni pravnik, gospod Jobert, je bil že med preiskavo pazno pregledoval akte in mu torej sedaj ni bilo treba zgubivati mnogo časa. Zadeva Mountmolin ga je tem bolj zanimala, ker je bil zaklet sovražnik duhovščine in se je veselil, da bode klerikalna stranka ravno sedaj pred volitvami dobila pošteno zausnico, kajpak ne da bi se kršila pravica; kajti on sam je bil osebno prepričan o župnikovi krivdi.
 (Dalje prihodnjik.)

Rablji — 1917

(France Bevk)

Ta spomin mi še vedno teži srce:
 Šest vojakov je bilo obsojenih na smrt. Neki večer so se bili napili, zapeli so in dejali par revolucionarnih besed. Vse, kar se je potem zgodilo, so storili drugič. Niti streljal ni nihče izmed njih, ne ropal. Tisti, ki so streljali in ropali, so pričali zoper nje.
 Sodniki niso bili sentimentalni. Čas je bil strog. Avditor je prebral obsodbo in pripravili so prostor, s peskom posut, v ozadju z deskami obit. Štiri kroglice za vsakega, dve v glavo in dve v prsi.
 Še rabljevi ni bilo treba.
 Stotinja mladeničev je stala na dolgem, od smrdelih poslopij obdanem dvorišču, ko je stopil pred njo narednik in jo premeril z dolgim, hladnim pogledom:
 "Popoldne bomo streljali puntarje. Kdo se javi prostovoljno?"
 Vsi so molčali. Lahen trepet je šel skozi vrste, onemolost je sijala iz razposajenih oči. Do tega hipa še niso videli človeške krvi od njih roke prelite.
 Narednik je čakal par trenutkov, nato se je razhudil
 "Ali ste mevže? Kdo bo streljal? No?"
 "Zopet je bilo vse tiho. Pol obrazov je pobledele. Eni so gledali naravnost, toda vsi v pozoru, roke ob bokih ko da čakajo kazni.
 Narednik jih je pozval še enkrat z neizbranimi besedami, nato je stopil k častniku.
 "Pokrono javim, nihče se ne boče prigrisati."
 Častnik je pomislil:

"Izberite jih dvanajst."
 "Po vrsti, prosim."
 "Ali ima kdo kazen?"
 "Teh ni težko najti, gospod poročnik," je dejal narednik v civilnem tonu in z nasmehom domačnosti na obrazu.
 "Izberite si take, ki se plazijo krog voglov, ki nimajo v redu obleke, ki... sploh, pripravite mi jih dvanajst."
 "Kakor zapoveste, gospod poročnik."
 Narednik je pozdravil in šel. Ko je stal pred dolgo vrsto, je dejal:
 "Vsi, ki ste sinoči vasovali, en korak naprej."
 V vrsti se je zganilo, nehotje je klecnilo par kolen. Naredniku je skoraj ušel smeh.
 "Kdo je bil sinoči zunaj?"
 "Deset mladih fantov je stalo pred njim, njih obrazi so bili silno nežni in še beli, komaj brčice so jim poganjale. Enemu je šlo skoraj na jok.
 Narednikovo oko je iskalo:
 "Ti, tam, ki zehaš. Sem!"
 In stopil je v vrsto. Narednikovo oko je iskalo še enega. Šlo je od obraza do obraza in se ustavilo na levem krilu. Tam je stal bledek fant z udrtimi prsi in očmi, skoraj sklonjen naprej; komaj je nosil puško, pretežak za njegovo srce in prešibko telo.
 "Kaj se držiš kisló? Sem!"
 Ta se ni zganil. V narednika je strmel z nedolžnimi očmi, kot da vsega tega ne razume. Ni verjel. Zdelo se mu je, da se je narednikovo oko ustavilo na deluhu poleg njega, zdravem in bogatem, ki je popival in razpisal vse večere.
 "Ali ne slišiš, jetika?"
 Pogledal je strme.
 "Ti — da! Suni ga ti, ki si poleg!"

Narednik je zapisal imena vseh. Nato je javil poročniku:
 "Gospod poročnik, pokorno javim, dvanajst mož."
 "Dobro. Popoldne ob štirih na dvorišču."
 Ob napovedani uri so zabil štirioglat prostoren prostor z vojniki onih oddelkov, pri katerih so bili prideleni obsojenci. Bili so zraven oni, ki so skupaj spali, pili, prepevali, delili si vsak novce in še kosček komisa. Postavljeni v vrsto kot šahove figure so morali proučevati minljivost človekovo.
 Za vojaki so stali civilisti in gledali, kaj se zgodi, če hodi kdc po poti, ki je ne piše železni zakon. Na sredi kvadrata so stali vojaški dostojanstveniki, mračni in resni kot zakon, bolj neusmiljeni kot zakon. Med njimi je bil duhovnik, bled, s križem v roki in razmišljaj, kaj ima opraviti križ na tem mestu, ko je že vse opravljeno z Bogom.
 Rablji s ostali v vrstah. Bili so blede kot smrt. Bolj blede kot obsojenci, ki jim je duhovnik šepetal zadnje besede o posmrtnem življenju.
 Ko je stopil prvi pred kol in ga je črna zaveza na očeh ločila od vidnega sveta, so nabili rablji puške. Neenakomerno so škrtale zaklopnice, roke so trepetale.
 Na migljaj so pristopili štirje bliže... Dvignili so puške k očesu... Čisto blizu... Trenutek... Na koncu muhe je klečal človek, zvezan, nedolžen kot jagnje, čisto tuj, a vendar tako bližnji, kot da je brat onega dekleta, ki mu je sinoči šepetal besede o ljubezni. Glava tega človeka je rasla in kot da se je obesila za brado na puškino cev, je ta postala silno težka in je skoraj klonila k tlom... Oči so žarele skozi črne zaveze, usta so se širila...
 Zadnje znamenje... Trok-tok se je razleglo neenakomerno in zamolklo. Črna zaveza se je zarezala prvemu v čelo, črna kri se je vili po tleh...
 Drugi — tretji — četrti... Pritajena sapa med ljudmi, mračna čela med vojaki, rablji so pristopali in odstopali...
 Pri četrtem je padla enemu rablju puška iz rok. Oči je zavil v čudnem motnem blesku, njegov obraz je bil blede kot namizni prt.
 Dostojanstveniki so se zgrozili in pogledali temno, kot da je nekdo pljunil na lepo svečanost srednj najlepše napitnice. Odnegli so ga, narednik ga je ozmerjal.
 Ko so odpeljali mrliče, so šli rablji in so se napili. Ko so prišli pozno ponoči domov, so se tovariši odmaknili na ležišču, kot da so garjevi. Nihče pa ni zinil besede.

Kako je vest o tej katastrofi učinkovala na ljudi, je med drugim razvidno iz Goethejevih spominov. Veliki pesnik, ki je tedaj šteje šele sedem let, pripoveduje, da je v njem vse življenje grebel neizmerni strah, ki se je tedaj razširil preko sveta, ki se je bil že privadil miru. A tudi tedanje filozofije, kakor Voltaire in Rousseauja, je dogodek silno pretresel. Kant je katastrofi posvetil poseben spis, ki se zaključuje z besedami, da se človek ni rodil zato, da bi na tem prizorišču nečimurnosti gradil večne domove. Prav tedaj je vladal filozofski optimizem Leibnitza in lizbonska nesreča je močno učinkovala nanj.
 Pomagajte Ameriki, kupujte vojne bonde in znamke.

Garantirana radijska posługa
 Vse delo izvršeno točno po izkušenih ekspertih. Pokličite Michigan 2525.
SMERDA'S
 5800 Broadway

DELO DOBIJO
LATHE OPERATORJI
 in učenci
INSPEKTORJI
 Plača od kosa
 52 ur na teden
MAŠINSKI OPERATORJI
 in učenci
PREVAŽALCI S TRUKI
 Plača od kosa
 in visoka plača od ure
Ohio Piston Co.
 5340 Hamilton Ave. (171)

Izvrstna prilika za dober zaslužek
 je zdaj odprta
 Produciramo 100% vojno delo

Potrebujemo
MOSKE
 za
 Set up delo,
 Heat Treaters,
 Tool-bit grinders,
 Shot Blast operatorji
 Punch Press operatorji
 in pomagači

Ženske
 Lathe operatorice
 in inspektorice
 Packers
 Pokličite IV 3800

Geometric Stamping Co.
 1111 E. 200. St.
 Euclid, Ohio.
A VICTORY PLANT (168)

Moške in ženske splešna tovarniška dela
 se potrebuje za
 6 dni v tednu
 48 ur dela na teden
 Plača za ZAČETEK
 Moški 77½c na uro
 Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva. Nobena starost ni omejena, ako ste fizično sposobni opravljati delo, ki ga nudimo.
 Zglasite se na
Employment Office
 1256 W. 74. St.

National Carbon Co., Inc. (x)

Sprejme se ženska
 za čiščenje in pranje, 2 dni v tednu, stalno. Pokličite IV 2460. (x)

SPREJME SE LIVARJE
 za stroje in težake v fondri. Vojno delo, 6 dni 48 ur na teden. Plača od ure, overtime in vedno večja plača.
 Lepa prilika po vojni.
WESTINGHOUSE
 1216 W. 58. St. (169)

Dobra služba
 Sprejme se mlado dekle ali ženska za delo v jedilnici in pantry. Zglasite naj se osebno v Rose-Mary Home, 19350 Euclid Ave. ali naj pokličite IV 9594. (170)

*** FAT FACTS ***

OUR NAVY, WORLD'S GREATEST SEA POWER, USES THOUSANDS OF ITEMS THAT EMPLOY FATS AND OILS IN THEIR MAKING ...

FROM PAINT & SOAP TO HIGH EXPLOSIVES AND MEDICINES FATS & OILS ARE VITALLY NEEDED INGREDIENTS IN SEA-GOING EQUIPMENT & "NAVAL STORES"

TURN IN USED KITCHEN FATS!
 YOU GET CASH AND RATION POINTS IN PAYMENT.

Ženske članice prvega vojnega ženskega bolničarskega kora bredejo po morju do obrežja Normandije. Vse te bolničarke vrše veliko delo v bolnišnicah takoj za bojno črto. Kavalirski "Yankee" pomaga eni izmed bolničark z njeno prtljago.

Pocen hiša
 Proda se moderna hiša za 2 družini; poceni. Naslov: 1126 E. 72. St. (169)

Posestvo naprodaj
 Proda se 7 sob hiša, 11 akrov zemlje, moderne udobnosti; ali pa prodamo samo 10 akrov zemlje. Nahaja se na Chardon Rd. blizu Richmond Rd. Pokličite KENmore 5276. (171)

Gostilna naprodaj
 Naprodaj je gostilna v Euclidu v slovenski naselbini Kupec lahko kupi tudi 600 za bojev žganja, če hoče. Razkaže se samo po dogovoru. Pokličite IV 9510 ali IV 7209. (168)

Stanovanje v najem
 V najem se odda stanovanje 4 sobe, zadaj, spodaj. Najrajši se odda starejšim ljudem, ki bi skrbeli tudi za vrt. Zglasite se na 7004 Hecker Ave. (169)

Avto naprodaj
 1937 Buick, v jako dobrem stanju. Pokličite HE 6844 ali se zglasite na 698 Lakeview Road. (Jul. 20, 22)

Stanovanje se odda
 Odda se 4 sobe zadaj, zgorej, odraslim ljudem. Poizve se zadaj na 1090 E. 66. St.

Hiša 10 sob
 Proda se hiša 10 sob, se lahko rabi za 2 ali 3 družine; za 2 družini bi bilo 6 in 4 sob; za 3 pa 4x4x2. Tri kopalnice. Eno stanovanje prazno in se lahko takoj vselite. Hiša se nahaja v okrožju fare sv. Vida in sv. Pavla. Za naslov izveste v uradu tega lista. (169)

Kdor želi kupiti
 hišo za eno ali dve družini v slovenski naselbini, naj pride k meni.
George Kasunic
 7510 Lockyear Ave.
 HE 8056. (170)

PRIHRANILI BOSTE DENAR AKO KUPITE ZEMLJO ZDAJ
 Dočim vam vojne restrikcije zabranjujejo graditi take vrste hiše, ki jo zahteva znska postava v Richmond Heights, pa vam nihče ne brani že sedaj ravnati vašo zemljo, vsaditi sadno drevje itd.
PRIPRAVLJENI BOSTE
 zidati takoj, ko bodo vojne restrikcije odpravljene in cena vašega zemljišča bo narasla za najmanj 50%. Izdatno gradbeno podjetje bo pomagalo dograditi vašo hišo, ko bo zemlja plačana.
 Tudi če 3% akrov parcele, vse po 100 čevljev ali več preteja na Highland in Richmond cest.
PRIPELJITE SE DANES
 ali vsako popoldne ali zvečer v urad na južnovzhodnem vogalu Richmond in Highland cest. Cena je \$550 akter in več. Nizki davki, lahka odplačila. Odvodni kanali, tlak in elektrika notri in že plačano; 6 drugih lokalov blizu na izbiro. Obrnite se na nas za zemljišča, farme ali predmetne hiše.
THE JOS. A. HUBER CO.
 REALTOR
 1308 Center Rd. (170)

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

TRPLJENJE MLADE MATERE

ROMAN

Stara grda zamorka zmajuje z precej debelo glavo.

"No, to ni nič hudega," reče zamorka, "vi ste spali in moje ležišče upotrebili med časom, ko mene ni bilo tukaj. Sedaj je pa noč tukaj, in še prav temna. Če hočete vi še čez noč tukaj ostati, moram gledati, da vam pripravim drugo ležišče; no koruznice imam še dovolj!"

"Prisrčna vam hvala za to, da mi še prenočišče dovolite! Spanec mi je dobro del in mi poživljal trudne ude! Jaz pridem od daleč, in sem že celih pet tednov na potovanju!"

"Odkod prihajate če vas smem vprašati, in kako se imenujete?"

"Elizabeta Wilson in vi?"

"Oh, jaz sem zamorka Zambra in ta dva mala tukaj sta moja otroka; Toby, moj mož pa je že davno mrtev, jaz pa imam tu v bližini na farmi delo. No, sedaj pa mi povejte odkod prihajate vi?"

"Jaz prihajam iz države Nevada, iz one strani gorovja z Wilson City," odgovori Elizabeta.

Stara Zambra udari s črnimi rokami skupaj.

"Kaj, od tako daleč?" zavpije ona, "in zakaj pa vendar?"

"Povejte mi vendar kako daleč je še od tukaj do San Franciscusa?" vpraša Elizabeta, namesto da bi odgovorila.

"V San Francisco ste se namenili?"

"Ja, to je moja želja. V San Francisco moram!"

"Če greva midve na oni hrib tam in če bi luna prav svitlo sijala Mylady, bi zamogle videti v daljavi ležeči San Francisco. Vendar pa predvsem če smem vprašati, kaj hočete v San Francisco?"

"Mojega moža moram poiskati Zambra!"

"Kaj vašega moža? Oho, ali vas je zapustil, da ga greste sedaj iskati?"

"Ne, zapustil me ni, on je odšel v San Francisco, in jaz grem sedaj za njim!"

"In kako je to, da vas pustil samo z otrokom tako daleč potovati?"

"On ne ve če jaz še živim, on me ima za mrtvo!"

Stara zamorka tako na širo-

ko oči odpre, da se ji je videla vsa belina okoli očesne buncice.

"Za mrtvo?" vpraša vsa vznemirjena in radovedna zamorka.

"On misli, da sem v gorovju ponesrečila," dostavi Elizabeta, "jaz pa sem smrti nekako na čudežni način utekla!"

"Ali niste ravnokar rekli, da prihajate iz Wilson Cityja Mylady?" vpraša radovedno stara Zambra in še bolj pazljivo poslušala. "Povedali ste mi že vaše ime, toda ne spominjam se več kako se glasi —"

"Elizabeta Wilson! Moj mož Edward je sin. Noe Wilsona, od katerega so vsi srebrni rudniki!"

"Kaj, sin srebrnega kralja?" vpraša zamorka in pri tem grozno zija Elizabeto, tako kakor da bi si že bile stare znanke.

"Ja, tako je kakor ste rekli Zambra!"

"In njega hočete sedaj poiskati v San Franciscu?"

"Je li to kaj čudnega, ali neverjetnega? Jaz že komaj pričakujem svidenja! Ali ni to nekaj izvanrednega?"

Stara zamorka molči.

"No, potem moram jutri v San Francisco, da najdem mojega ljubljenega moža," reče Elizabeta, "potem bom rešena vseh skrbi in revščine!"

"In vi ne veste" — — — stara Zambra si sama pretrga govornjenje — bilo ji je videti, kakor da ji je neka misel preplavila možgane, in njeni obraz zadobi v temu trenutku vse drugačne poteze — "in mislite vi, da ga boste našli?" vpraša radovedno.

"Jaz vsaj upam!" odgovori Elizabeta, "raditega sem se namenila to dolgo pot napraviti preko tega divjega zapuščenega gorovja! Mislila sem si da še kje med potjo naletim na njega."

"Mr. Edward Wilson?" vpraša stara zamorka tako začudeno, kakor da bi si hotela neko pravico doseči.

"Ja, to je oni katerega jaz že toliko časa iščem, in njemu, samo njemu spadam!"

Zambra stoji vsa začudena medtem pa prižge malo svetilko, da zamore videti to tukjo, katera se nazivlje za ženo Edward Wilsona.

"San Francisco je velik," reče Zambra po kratkem premolku, "tam boste onega, katerega iščete težko našli! Ali jaz pa sem znana v San Franciscu, in hočem takoj jutri namesto vas tje odpotovati, da najdem Mr. Wilsona. On misli, da ste vi mrtvi — toraj bi bilo navsak način boljše, da ga kateri drugi poišče!"

"Ljuba moja, vi hočete to za mene storiti Zambra?"

Stara zamorka si je v tem trenutku skovala neki tajni načrt in ga imela namen izpeljati, ker na ta način si zamore kaj žvenketajočega pridobiti. Pridobi si lahko toliko, da bo celo svoje življenje udobno in brez skrbi živila.

"Samo pustite me da odidem v San Francisco," reče ona, "in počakajte tukaj na nadaljna pojasnila v moji bajtici, tukaj zamorete popolnoma v miru in brez vsake skrbi počakati mojega povratka. Vi se morate prav za prav sedaj od vašega dolgega potovanja odpočiti. Kaj bi vam to koristilo, ko bi dospeli enkrat v San Francisco, ker pa ste popolnoma tuja okoli dirjati brez vsakega cilja? Meni bo to lažje, ker sem tam znana, Mr. Wilsona

najti!"

"Dobro toraj, jaz sem zadovoljna in se udam na vaše prigovarjanje Zambra, Sir Edward bo vas za vašo trud bogato nagradil; to vem že jaz vnaprej! Ah, on ne bo vašim besedam hotel verjeti, toda pripravite ga s prigovarjanjem tako daleč, da bo šel z vami, ah, to bo brez neskončnega veselja in sreče svidenje! Ja, Edward me ljubi, on me je jako ljubil — ko bi že vendar zopet po tako dolgi ločitvi skupaj bila! Lahko si mislite, koliko sem jaz v tem času nevarnosti in truda prestati mogla na temu brezkončnemu potovanju! Jaz moram zopet najti mojega dragega Edwarda, moram zopet z njemu skupaj živeti! Občutite vi, kakki blaženi občutki me navdaja pri ti misli?"

Stara zamorka posluša, brez da bi kako besedo pregovorila jako pazno. Kar ji je bilo še malo preje vse neverjetno, to ji je sedaj postajalo vedno bolj in bolj verjetno. Vendar pa ona nekaj ve, in to ne smetukaj izdati, ker to bi se ne ujemale z besedami Elizabete, katera se sedaj nahaja tukaj v njeni baj-

ti. In Elizabeta ne ve popolnoma nič o stvari, kar se je medtem časom v San Franciscu odigralo, ona govori in se veseli samo zopetnega svidenja z Edwardom Wilson, kateri jo ima sedaj za mrtvo.

"Jaz že komaj pričakujem jutrajšnjega dneva," pripomni Elizabeta vsa srečna, "pomislite Zambra kaj me čaka! Zopet se snideva po tako dolgi, dolgi ločitvi! Oh, to bode veselje! Moj dragi Edward me zopet dobi! Oh, jaz vem že vnaprej, da bode on z vami takoj sem hitel! Vendar pa imate vi prav, le bodite jako previdni s poročilom! Poskušajte ga po ovinkih pripraviti do tega presenečenja, ker hitro veselje bi mu zamoglo škodovati, in na to ga peljite sem k meni. In potem —"

Elizabeta se je počutila tako srečno, da so ji solze veselja zalile oči in pretrgale glas.

Stara Zambra je še vedno gledala jokajočo revico — ona se namuzne in štelala si je v srečo to, kar je vedela, oči se ji zablizže medtem pa ji izgine vsak občutek do te revice.

"Toraj vi pojdete jutri na-

vezogodaj?" vpraša Elizabeta po kratkem premolku.

"Seveda grem," vi ostanete tukaj in jaz se bom podala v San Francisco!

"Kar boste zaradi mene zamudili, vam bode Sir Edward desefkrat, ah kaj govorim, stokrat poplačal, ker zato poročilo, katero mu boste vi prinesli, vem že sedaj vnaprej, da mu ni nobena cena previsoka!"

Stara Zambra si je sedaj že predstavljala bogato nagrado in lepo bodočnost pred oči. Sedaj je ona hitro poskrbela, da dobi Elizabeta in nje otrok jedi in pijače, da se zamore potem zopet lahko k počitku podati, medtem pa je ona za sebe in svoja dva otroka pripravila drugo ležišče.

Drugo jutro je bila stara zamorka že navsezgodaj na nogah, pripravljala je na napol podrtem ognjišču nekaj jedil, za doma ostale, prinese sveže vode in nato se prične čistiti in pripravljati na pot v San Francisco.

Kakor je bila že stara in grda, je bila še vedno tako kakor vse zamorce ponosna, in akoderavno je imela samo neko sta-

ro podrapano obleko, se je našminkala z nekim umazanim višnjevim trakom svoj precej dolgi vrat.

Pri vsem tem delu se smeje in skače po bajti semintje kakor kake razposajeni otrok — to je bil dokaz njenega veselja, kar si je predočevala in kar je skrivnostno mislila — toda skrbno se je čuvala, da bi ne pri razburjenosti kake neumne besedice izblebetala.

Nato se poslovi od Elizabete in njenih črnih otrok, katere je pustila v hiši za čuvaje in se poda na pot v kake dve miljji oddaljeno mesto San Francisco. —

Zambra je preje vedno v mestu služila za otročjo pestunjo, medtem pa jo je njen prvi gospodar, pri kateremu je bila kot sužinja izpustil, da se je zamogla popolnoma prosto gibati. Ona je bila v San Franciscu popolnoma natančno poznana in se poda, ko se je z enim kozarčkom žganja nekoliko okrepčala proti palači senatorjeve vdove, katera se je,

kakor je ona pri zadnji manifestaciji razumela, čila s sinom kralja srečevala.

Ta zvitva in prekanjena morka je sklenila v svoji črti, da se ne pokaže služinčadi od Mylady in plazila okoli palače tako zno in spretno, kakor mačka.

Sedaj je zapazila, da ki služabnik zapustil palačinskih vratih. Služabnik pa je po svoji neprevidnosti stil vrata odrti, in to most je ta zvitva lisica poter se je pri teh vratih previdno splazila skozi na ta način približala k mu poslopju.

(Dalje prihodnje)

Pomagajte Ameriki, vojne bonde in znamke.

MOŠKI!
Za to delo boste hoteli vprašati
LEMPCO PRODUCTS
Maple Heights

Begunci se vračajo. — Francoski begunci, ki so v času bojev morali zapustiti domačo vas, se vračajo v družbi ameriških vojakov na svoje domove, kar jih je še ostalo. Ameriški vojaki pa so na poti, da priskočijo na pomoč svojim tovarišem na fronti.

Hudi boji divjajo ob italijanski obali Jadranskega morja, kjer napadajo Nemce francoske čete. Ameriški predstraže pa se kaj hitro pomikajo proti velikemu janskemu pristanišču Leghorn (Livorno).

Ona pomaga naporu te vojne

Vojna je na koncu njenih prstov. Ona zveže klice, ki izvršijo delo.

Včasih, kadar telefonirate in so žice na daljavo zasedene, jo boste slišali reči: "Prosim, omejite svoj klic na 5 minut."

To pomaga vsakemu vse vzdolž linije.

Kupujte vojne bonde za zmago

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

RE-NU AUTO BODY CO.
982 East 152nd St.
Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje.
Welding!
J. POZNIK — M. ZELODEC
Glenville 3830.

A. Malnar
CEMENTNA DELA
1001 E. 74. St. ENdicott 4371

Charles & Olga Slapnik
CVETLIČARNA
Vsakovrstne cvetlice, sveže in v lončkih ter venci in šopki za vse namene.
6026 ST. CLAIR AVE.
EX 2134.

FR. MIHČIČ CAFE
7114 St. Clair Ave.
ENdicott 9269
6% pivo, vino, žganje in dober prigrizek. Se priporočamo za obisk.
Odrpto do 2:30 zjutraj

East 61st St. Garage
FRANK RICH, lastnik
1109 E. 61st St.
HEnderson 9231

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd.
IVanhoe 2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

DEKLETA IN ŽENE!

Ali veste, da si boste pripravile precej denarja, če si naročite FUR-COAT ali fino in najnovjše mode STERLING-SUKNJO volnena blaga, naravnost iz tovarne?

SEDAJ NA WILL CALL
Ne pozabite, prva izbira je vedno najboljša
Ne odlašajte, samo me pokličite, da vas peljem naravnost v TOVARNO na mojo odgovornost in brez zamere, če kupite kaj ali ne!
Vam se vljudno priporočam

BENNO B. LEUSTIG

ENdicott 3426 1034 Addison

29. julija je zadnji čas, da si nabavite
gotove čevlje, ki jih je dovolila OPA
brez znamk!

ČEVLJI ZA VSO DRUŽINO: BELI, ČRNI
IN RUJAVI
DO 29. JULIJA

Se toplo priporoča

MANDEL SHOE STORE
6107 St. Clair Ave.
zraven Grdina Shoppe